

III. NAUCZANIE BISKUPÓW O LITURGII

1. List Episkopatu Polski na Rok Eucharystii

„Eucharystia źródłem i szczytem życia i misji Kościoła”

Drodzy Bracia i Siostry!

W uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej, 10 czerwca 2004r., Ojciec Święty Jan Paweł II zapowiedział Rok Eucharystii. Rozpoczął go uroczyste w niedzielę 17 października tego roku. Jego zakończeniem, w październiku przyszłego roku, będzie Synod Biskupów, który odbędzie się w Watykanie pod hasłem: „Eucharystia źródłem i szczytem życia i misji Kościoła”. Aby pomóc nam w owocnym przeżyciu Roku Eucharystii, Jan Paweł II skierował do pasterzy i wiernych List Apostolski „Mane nobiscum Domine” (Zostań z nami, Panie). Odpowiadając na zaproszenie Ojca Świętego, chcemy wraz z nim podjąć troskę o największy skarb Kościoła, jakim jest Eucharystia. Dlatego w ciągu całego tego roku będziemy powracać do treści Listu Apostolskiego, aby z niego czerpać inspirację dla refleksji i modlitwy w naszych parafiach i wspólnotach.

Jako ludzie i wierzący w Chrystusa jesteśmy wciąż w drodze. Nie zawsze jesteśmy w stanie zrozumieć wydarzenia, które dzieją się wokół nas – w ojczyźnie i na świecie. Czasem stają się one dla nas powodem zwątpienia czy trwogi, a nawet oddalenia od Boga i wspólnoty Kościoła. Zgodnie ze słowami Jezusa z dzisiejszej Ewangelii, wciąż słyszymy o wojnach i przewrotach, o głodzie i trzęsieniach ziemi (por. Łk 21,9.11). Także w życiu osobistym być może niejedyn z nas czuje się zawiedziony lub przytłoczony kłopotami codziennego życia. Potrzeba nam światła i umocnienia. Jesteśmy tak bardzo podobni do uczniów w drodze do Emaus, którzy nie rozumieją tego, co się stało z Jezusem. On sam dołącza do nich i wyjaśnia im Pisma, a kiedy „łame chleb” poznają Go jako Zmartwychwstałego. Spotkanie z Żyjącym Panem napędza ich radością i nadzieją, i uzdalnia do dzielenia się Dobrą Nowiną. My także bez poznania Jezusa i Jego obecności, jesteśmy zbyt słabi, aby być światłem świata i solą ziemi (por. Mt 5,13-14), aby być zaczynem pojednania i zwiastunami zwycięstwa życia nad śmiercią, miłości nad nienawiścią i obojętnością. Ogłoszenie Roku Eucharystii ma na celu pogłębienie i ożywienie naszego przeżywania obecności Chrystusa Pana w tajemnicy Najświętszego Sakramentu. W ten sposób, przez udział we Mszy świętej: słuchanie słowa Bożego, Komunię Świętą i adorację Eucharystii i my doświadczymy spotkania z Chrystusem wciąż obecnym w swoim Kościele (por. Mt 28,20). A kiedy otworzą się nam oczy i poznamy Go przy „łamaniu chleba” (por. Łk 24,31.35), wtedy staniemy się Jego świadkami, a On źródłem naszego chrześcijańskiego życia.

1. Jezus naszą Paschą

Jezus ustanowił sakrament Eucharystii podczas Ostatniej Wieczery spożywanej z uczniami w przeddzień swojej męki i śmierci. Była to wieczerza paschalna, w czasie której wszyscy Izraelici wspominali wyjście z niewoli egipskiej, wierząc, że ten sam

Bóg i dzisiaj wyzwala ich z niewoli. Właśnie podczas tej wieczerzy Jezus dając uczniom chleb i wino mówi „To jest Ciało moje za was wydane” i „to jest Krew moja za was przelana”. W ten sposób wskazuje, że to On jest Barankiem Paschalnym. Przez Jego śmierć i zmartwychwstanie dokona się prawdziwe i ostateczne wyzwolenie człowieka z niewoli grzechu i śmierci, i przejście do nowego życia. To Jezus jest naszą Paschą, naszym ratunkiem i wyzwoleniem. Aby wszystkim ludziom, również nam, dać udział w swoim zwycięstwie polecił, aby uczniowie powtarzali te same gesty i słowa na Jego pamiątkę. Kościół czyniąc to nieprzerwanie od niemal dwóch tysięcy lat wierzy, że to Chrystus jest obecny pośród swoich uczniów i daje się poznać przy „łamaniu chleba”. Apostołowie zgromadzeni w „pierwszy dzień tygodnia” (por. J 20,19) i ponownie „po ośmiu dniach” (por. J 20,26) spotkali Chrystusa przynoszącego dar pokoju i Ducha Świętego na odpuszczenie grzechów. My także gromadzimy się w pierwszy dzień tygodnia, czyli w niedzielę, by przez udział w Eucharystii stać się uczestnikami tych samych darów.

2. Słowo a Eucharystia

Eucharystia jest *tajemnicą światła*. Chwała Chrystusa objawiona w Zmartwychwstaniu, w Eucharystii jest jakby zakryta. Tę wielką tajemnicę wiary, przez którą jesteśmy wprowadzani w głębie Bożego życia (*MnD* 11) rozświetla słowo. W każdej Mszy Świętej liturgia Słowa Bożego poprzedza liturgię eucharystyczną. Chrystus mówi do nas tak, jak mówił do uczniów w drodze do Emaus, kiedy zaczynając od Mojżesza poprzez wszystkich proroków „wykładał im, co we wszystkich Pismach odnosiło się do Niego” (por. Łk 24,27). Jego słowa rozpały serca uczniów, wyrwały z ciemności smutku, i obudziły w nich pragnienie pozostania z Nim: „Zostań z nami, gdyż ma się ku wieczorowi” (Łk 24,29). Dziś także, kiedy myśl zostanie oświecona przez słowo, gdy rozgrzeją się serca, wtedy stajemy się zdolni rozpoznać Jezusa w znakach Jego obecności. Niech Rok Eucharystii stanie się dla nas wszystkich — kapłanów, diakonów, lektorów i wiernych — okazją do zwrócenia uwagi na to jak głosimy i jak słuchamy Słowa Bożego. „Nie wystarczy bowiem samo czytanie tekstów biblijnych w zrozumiałym języku”. Ojciec Święty zachęca nas, by je odczytywać z taką starannością, po takim uprzednim przygotowaniu i tak nabożnie się w nie wsłuchiwać, oraz w milczeniu je rozważać, żeby słowo Boże mogło odnosić się do naszego życia i je oświecać (por. *MnD* 13).

3. Eucharystia ofiarą i ucztą

Zasłuchani w słowo Boże odkrywamy ogromne bogactwo Tajemnicy Eucharystii. Ma ona przede wszystkim znaczenie ofiarnicze. W niej Chrystus staje się dla nas *ofiara*. On, który raz jeden ofiarował się Bogu Ojcu na Golgocie, dziś, w sposób bezkrwawy, uobecnia tę samą ofiarę na ołtarzu. Stając we wspólnocie uczniów jako zmartwychwstały i uwielbiony Pan, nosi na sobie znaki męki. Tę prawdę wyznajemy w aklamacji po przeistoczeniu: „Głosimy śmierć Twoją, Panie Jezu, wyznajemy Twoje zmartwychwstanie i oczekujemy Twego przyjścia w chwale”.

Ofiara Eucharystyczna, w której uczestniczymy, jest jednocześnie *uczta*. Ma ona swój początek w wieczerzy paschalnej, którą Jezus gorąco pragnął spożyć ze swymi uczniami (por. Łk 22,15). To podczas tej braterskiej uczy Jezus powiedział: „Bierz-

cie i jedzcie, to jest Ciało moje. Następnie wziął kielich i [...] dał im mówiąc: Pijcie z niego wszyscy, to jest moja Krew Przymierza” (Mt 26,26nn). W ten sposób, w uczcie eucharystycznej, Jezus objawia zamiar Boga, który pragnie zawrzeć z nami wspólnotę miłości i zaprasza do umacniania wspólnoty z braćmi w życiu codziennym. (*MnD* 15).

Eucharystia jest także tajemnicą prawdziwej, „realnej” obecności Chrystusa. „Z całą tradycją Kościoła wierzymy, że pod postaciami eucharystycznymi jest realnie obecny Jezus” (*MnD* 16). W ten sposób w najwyższym stopniu wypełnia się obietnica Chrystusa pozostania z nami aż do skończenia świata (Mt 28,20).

To bogactwo Tajemnicy, którą sprawujemy, niech będzie dla nas w tym roku darem do nieustannego odkrywania. Stawajmy wobec niej w pokornym zdumieniu, gotowi żyć na co dzień tym darem. Przejęci trzecim przykazaniem Bożym: pamiętaj, abyś dzień święty święcił, uczynmy z niedzielnej Eucharystii najważniejsze wydarzenie całego tygodnia. Udział w Najświętszej Ofierze jest łaską, przywilejem, ale jest także obowiązkiem ucznia Chrystusa. Warto podjąć trud i tak kształtować nasze przeżywanie niedzieli, aby móc systematycznie, coraz głębiej i w sposób pełny uczestniczyć we Mszy Świętej. Niech spotkanie przy stole Eucharystii znajduje swoje przedłużenie w naszych domach, tak by komunია z Bogiem umacniała nasze więzi z bliźnimi, zwłaszcza w rodzinie, i otwierała nasze oczy i serca na potrzeby osób samotnych i chorych.

Tajemnica Eucharystii nie ogranicza się do samej Mszy Świętej. Owocem Najświętszej Ofiary jest trwała obecność Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina. Kościół od najdawniejszych czasów przechowuje Chleb Eucharystyczny przede wszystkim po to, by zanosić Go chorym. Praktyka ta dała początek chwalebnemu zwyczajowi adorowania Chrystusa obecnego w Eucharystii. Obyśmy w tym roku częściej niż dotąd umieli znaleźć czas na modlitwę przed Najświętszym Sakramentem. Okazją do tego niech będą nabożeństwa eucharystyczne i każde indywidualne nawiedzenie kościoła czy kaplicy.

4. Społeczna misja uczestników Eucharystii

Podczas Eucharystii Chrystus wprowadza nas we wspólnotę ze swoim Ojcem. To bliskie i serdeczne zjednoczenie z Bogiem nie jest w pełni możliwe bez troskliwego starania o prawdziwą jedność we wspólnocie, która gromadzi się na „łamaniu chleba”. Stąd udział w Eucharystii domaga się gotowości do przebaczenia i pojednania z braćmi i siostrami. W ten sposób komunია sakramentalna tworzy i pogłębia, a jeśli potrzeba również uzdrawia, nasze więzi z bliźnimi.

Prawdziwe spotkanie z Chrystusem Panem we wspólnocie eucharystycznej budzi w sercu radość i przynagla do dzielenia się doświadczeniem wiary. Otrzymanego daru nie można zatrzymać tylko dla siebie. Dlatego każdy z nas, wsparty wymową i mądrością, obiecaną dzisiaj przez Jezusa, jest wezwany do dawania osobistego świadectwa i dzielenia się Ewangelią w swoim środowisku (por. Łk 21,15). Niech słowa „Idźcie w pokoju Chrystusa”, które słyszymy na zakończenie Mszy Świętej, będą dla nas przypomnieniem tego zadania. Od zaangażowania w tę misję każdego z nas, uczestniczących w Eucharystii, tak bardzo zależy upragniona przemiana społeczności i kultury w duchu Ewangelii.

5. Ku najbiedniejszym

Jest jeszcze jedno ważne wyzwanie, stające przed nami w Roku Eucharystii. Ono jest sprawdzianem autentyczności naszego uczestnictwa we Mszy Świętej. Eucharystia wzywa do budowania społeczeństwa bardziej sprawiedliwego i braterskiego. To nie przypadek, że w Ewangelii Jana nie znajdujemy opowiadania o ustanowieniu Eucharystii, lecz o umywaniu nóg Apostołom (J 13,1-20). W ten sposób Jezus objawił miłość, która nie panuje, ale służy. Dzisiejszy świat tak bardzo potrzebuje takich właśnie, prostych i konkretnych znaków miłości, których szkołą jest Eucharystia. Ich potrzebę odczuwamy także w naszej ojczyźnie. Dlaczego więc nie uczynić z tego Roku Eucharystii czasu, w którym wspólnoty diecezjalne i parafialne podejmą konkretne inicjatywy wychodzące naprzeciw biedom dotyczącym wielu z nas? Nieraz tak blisko żyją chorzy, osamotniani, cierpiący z różnych powodów. Ubóstwo, często związane z utratą pracy, albo brakiem godziwego wynagrodzenia, dotknęło wielu osób i całych rodzin. Czy możemy pozostać obojętni? Jako uczestnicy Eucharystii – nie! Wzajemna miłość, a szczególnie troska o potrzebujących jest znakiem prawdziwych uczniów Chrystusa.

Rok Eucharystii otwiera więc przed nami wiele możliwości poznania Chrystusa, ukochania Go, uobecniania przez pełne piękna i zaangażowania celebracje, aż do wypełnienia misji Kościoła wobec świata. Niech ten rok będzie dla nas wszystkich czasem odkrywania w Eucharystii źródła i najbardziej wewnętrznej tajemnicy chrześcijańskiego życia. Na jego owocne przeżycie wszystkim z serca błogosławimy.

Warszawa, dnia 22 października 2004

Podpisali Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi

List należy odczytać w niedzielę 14 listopada, we wszystkich kościołach.

2. List bpa Wiktora Skworca do proboszczów diecezji tarnowskiej w sprawie nadzwyczajnych szafarzy Komunii świętej

L.dz.: OP-1/18/04

Księżu Proboszczu!

Nawiązując do słów wypowiedzianych podczas sierpniowej odprawy katechetycznej, mając na uwadze perspektywę, ogłoszonego przez papieża Jana Pawła II Roku Eucharystycznego, zwracam się do Księdza Proboszcza w sprawie ustanowienia w tamtejszej parafii nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.

Wiadomo, że niektórzy tamtejsi Parafianie, z powodu wieku, choroby i innych uciążliwości, mogą tylko raz w miesiącu – przy okazji odwiedzin chorych – przystępować do Stołu Pańskiego. Fakt ten jest powodem wielu duchowych cierpień, tym większych, że od niedzieli 12 września br. telewizja publiczna w I programie telewizyjnym o godzinie 7.00 transmituje Mszę św. dla chorych. Właściwym duszpastersko

dopowiedzeniem dla tej transmisji, byłoby zanoszenie w łączności z nią w każdą niedzielę i święta chorym przez nadzwyczajnych szafarzy Komunii św. Eucharystycznego Chleba.

W związku z tym zwracam się do Księdza Proboszcza, aby w porozumieniu z Radą Duszpasterską, przedstawił Kurii Diecezjalnej kilku odpowiednich kandydatów do tej posługi. Jestem przekonany, że znalezienie właściwych kandydatów możliwe jest w każdej parafii. Powinni oni spełniać warunki określone już w przeszłości w naszej diecezji (por. Currenda nr 1 (1991) ss. 23-24). Posługę nadzwyczajnych szafarzy, oczywiście po odpowiednim przygotowaniu, mogą też podjąć najbliżsi krewni osób obłożnie chorych, proszących o eucharystycznego Jezusa.

W apostołskiej adhortacji posynodalnej „Pastores gregis” Jan Paweł II nałożył na każdego biskupa diecezjalnego obowiązek troski o zapewnienie wszystkim wiernych dostępu do Eucharystii pisząc:

„Do głównych zadań biskupa należy także zapewnienie wiernym dostępu do stołu Pańskiego, przede wszystkim w niedzielę, która..., jest dniem, w którym Kościół – wspólnota i rodzina dzieci Bożych – odnajduje swoją szczególną tożsamość chrześcijańską wokół swoich kapłanów” (por. PG, nr 37).

Licząc na owocną współpracę ze strony Księdza Proboszcza w ważnym, duchowym dziele łatwego dostępu chorych do niedzielnej i świątecznej Komunii św. proszę o przedstawienie do 15 października br. odpowiednich kandydatów na szafarzy Eucharystii. Osoby te należy zgłosić do Wydziału Duszpasterstwa Ogólnego Kurii Diecezjalnej w Tarnowie. Następnie zostanie zorganizowana formacja przygotowująca kandydatów do podjęcia posługi.

Niech przy podjęciu zleconego zadania towarzyszy Księdzu Proboszczowi i osobom tworzącym Radę Duszpasterską świadomość duchowego dobra świadczonego chorym, samotnym i cierpiącym, wobec którego błędą wszelkie zastrzeżenia, uprzedzenia i niezrozumienie aktualnej praktyki, mającej przecież głębokie korzenie w chrześcijańskiej tradycji.

+ Wiktor Skworec
BISKUP TARNOWSKI

Tarnów, 14 września 2004 r., w święto Podwyższenia Krzyża.

* * *

Informacja Redakcji:

Radio Watykańskie w dniu 28 listopada 2004 r. podało, że w odpowiedzi na powyższy list zgłosiło się czterystu kandydatów, którzy po sześciotygodniowym przygotowaniu w I niedzielą Adwentu zostali ustanowieni nadzwyczajnymi szafarzami Komunii świętej.